

עומק הפשט

גליון נושא:

בס"ד, יום ג' פרשת כי תצא ז' אלול תשע"ז,
גיטין דף סו.

דיונים אקטואליים בסוגיות הנלמדות, לעורר לב
המעין, ואין לסמוך על הדברים הלכה למעשה.

'שדים ורוחות בזמננו'

בבואה דבבואה

תנן (גיטין דף סו.) אדם שהיה מושלך בבור, ואמר כל השומע את קולו יכתוב גט לאשתו - הרי אלו יכתבו ויתנו. שואלת הגמ' נחשוש אולי הוא שד? מתרצת הגמ', שראו לו 'בבואה דבבואה' והשדים יש להם בבואה, אך אין להם בבואה דבבואה.

הגמ' (יבמות קכב.) מספרת מעשה באחד שעמד על ראש ההר, ואמר פלוני בן פלוני מת, והשיאו את אשתו, כבית הלל שמשיאין על פי בת קול, ולא כבית שמאי. שואלת הגמ' אולי היה זה שד, מתרצת הגמ' שראו 'בבואה דבבואה', ואמר רבי חנינא בשם יונתן השד, שיש לשדים רק בבואה, ולא 'בבואה דבבואה'.

1. הופכים עצמם לכל דמות שירצו

רש"י (ד"ה אידמויי) מסביר את שאלת הגמ', פעמים שעושין עצמם בדמות אדם. וכך כתוב באבות דרבי נתן (פרק לז משנה ג') שהשדים רואים ואינם נראים, והופכים פניהם לכל דמות שירצו.

גם כאשר מופיעים בדמות אדם, אין יכולים לשנות את רגליהם הדומות לתרנגולים, כמפורש בגמ' (גיטין דף סח:) לגבי אשמדאי שהתחזה לשלמה, ואמרו חכמים לבדוק ברגליו שרגלי השד דומות לתרנגולים, ולכן אשמדאי היה ישן באנפילאות (י.ז.). וציין הרש"ש לגמ' בברכות (דף ו.) ובצפרא חזי כי כרעי דתרנגולא.

לשד יכול להיות 'בבואה', אך לא 'בבואה דבבואה'. לדעת רש"י (גיטין סו.) יבמות קכב. ד"ה בבואה דבבואה) 'בבואה' פירושו צל, 'בבואה דבבואה' פירושו צל של הצל. לדעת השיטות קדמונים מכת"י (ד"ה אמר רב יהודה), 'צל' סביב האדם העבה והחשוך, 'צל צילו' זה צל דק וקלוש, שחופף על הצל העבה. וכשאור החמה מאיר משני כיוונים, נראים שני הצללים. הריטב"א מעמיד תנאים טכניים, כיצד לזהות את ה'בבואה דבבואה'. למעשה נפסק בבית שמואל (אבהע"ז סימן קמא ס"ק כט) שבזמן הזה, לא סומכים על ראית 'בבואה דבבואה' להוכיח שאינו שד.

2. מציאות חיה וקיימת

השדים מוזכרים בהרבה מקומות; בתנ"ך, במאמרי חז"ל ברחבי הש"ס, ראשונים, אחרונים, פוסקים. ונציין את חלקם על קצה המזלג.

כתוב בתורה (ויקרא יז ז') ולא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשַׁעִירָם. ופירש רש"י לשעירים - לשדים, כמו וְשַׁעִירִים יִרְקְדוּ שָׁם (ישעיה יג כא). והוסיפו הרמב"ן ורבינו בחיי (ויקרא יז ז'), שנקראו השדים שעירים, בעבור שישתער הגוף הרואה אותם. ועוד שהשדים נראים כדמות שעירים למאמין בהם (רד"ק ישעיה יג כא). ונקראים 'שדים', בעבור שמשכנם במקום שדוד, כגון במדבר. לדעת הריקאנטי (ויקרא יז ז') נקראים שדים, כי הם שודדים מערכות העליונות. כענין שאמרו בגמ' (חולין דף ז:) בכשפים שהן מכחישים פמליא של מעלה.

מוסיף הרמב"ן, שנצטוונו לא ללכת בעקבות הגויים, שזובחים קרבנות לשדים. ומאכל השדים הוא ריחות וליחות מהאש ומהמים, וזה ההקטרות שמקטירים לשדים. ואת העתידות הם יודעים

פנינים

בריאת השדים...

רוח ללא גוף: שנינו במשנה (אבות פרק ה משנה ו) עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן... ויש אומרים אף המזיקין. וכתבו שם רבינו עובדיה מברטנורה והרשב"ץ בספרו **מגן אבות**, וז"ל, אף המזיקין - אלו השדים. שלאחר שברא הקדוש ברוך הוא אדם וחוה היה מתעסק בבריאתן, וכשברא רוחותיהן לא הספיק לברוא גופותן עד שקדש היום, ונשאר רוחות בלא גוף, עכ"ל.

מקור הדברים **במדרש** (בראשית רבה פרשה ז פסקה ה ד"ה וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים), רבי אומר אלו השדים, שברא הקדוש ברוך הוא את נשמתן, ובא לבראות את גופן וקדש השבת ולא בראן.

כתוב ב**זהר הקדוש** (זהר חדש פרשת בראשית) על הפסוק (בראשית ב' ג') אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת, רבי יהודה אומר, זה גוף השדים שלא נגמרה מלאכתם. הזהר (שמות פרשת תרומה דף קנה עמוד ב) מפרש את משמעות המילה 'לעשות', שהדבר אינו בשלמות, שנשאר עדיין מה לעשות, וזה הולך על השדים שנבראו רק רוח ללא גוף.

ומאחר שלא נגמר יצירת השדים, העולם חסר ואינו מושלם, עד שהתקדשו ישראל והשתלמו בדרגותיהם, והשלימו אותו הפגם (זהר במדבר פרשת קרח דף קע"ח עמוד ב).

ותמה **האור החיים** (בראשית פרק ב פסוק ב) איך שייך לומר על הבורא יתעלה שלא הספיק לגמור, הלא כהרף עין יכול לברוא כל העולמות כולם? ותירץ, כי רצה ד' להודיע מעלת יום השבת המכובד, ששבת ד' מְפַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, 'מכל' מרבה שלא רצה לעשות עוד, אפילו שעסק במלאכה שיש בה הפסד אם לא יגמרנה ואין אחריו תיקון.

לעתיד לבוא: דבר פלא כתב **המהרש"א** (חידושי אגדות סנהדרין דף צד. ד"ה דומה) שהנשמות שבגיהנם מצפות לגאולה, שאז יגאלו גם הם. ובעיון יעקב (סנהדרין דף צד. ד"ה אמר ר"י) ביאר על פי האמור **בילקוט שמעוני** (בראשית רמז יב) שביום הששי לבריאה נבראו בבין השמשות רוחות ללא גופים, והם השדים. ולעתיד לבוא יעביר ד' את רוח הטומאה מהארץ ויתן להם גוף, ולכן הם מצפים לגאולת ישראל. ❖

משרי המזלות השוכנים באויר כשהם טסים שם, אבל לא מה שיהיה בעתיד הרחוק. מדברי הרמב"ן עולה ברור, שיש בעולם מציאות של שדים, שיש להם כוחות. אלא שהאדם נברא מד' כוחות אש ורוח עפר ומים, והשדים מורכבים רק משני כוחות, האש והרוח, ולכן הם יותר קלים, והגוף שלהם אינו נרגש ולא מושג, וטס בקלותו באש ובאויר. ובפירוד היסודות הרי הוא כמת, כמו שיקרה לאדם חי בפירוד ד' יסודות שבו.

מאידך, ידוע דעת **הרמב"ם** (פירוש המשניות עבודה זרה פרק ד') שכל עניני הכוכבים, והכישוף, וההשבעות, והמזלות הרוחניות, והשדים, והגדת העתידות, ומעונן, ומנחש, ושאלת המתים, הם דברים בטלים וכזבים. וכתב על זה **הגר"א** (בהגותיו יו"ד סימן קעט ס"ק יג) בחריפות שהפילוסופיא הטעתו לרבינו הגדול הרמב"ם (הרחבת דברים במחלוקת הרמב"ם והרמב"ן בגיליון מספר 79).

מבואר בגמ' (ברכות ו.) ביחס לשדים; אם היינו רואים אותם לא היינו יכולים לשרוד, כי הם רבים מבני האדם, ומקיפים את כל אדם כמו ערוגה שסביב העץ, אלף משמאלו, ועשרת אלפים מימינו, וכשצפוף בשעת השיעור, זה בגלל השדים, וכן הבגדים של לומדי בית המדרש, משתפשפים מהר, בגלל החיכוך שלהם, וגם גורמים לכאבי ברכיים של הלומדים.

תיאור השדים; בגמ' (חגיגה דף טז.), בשלשה דברים השדים דומים למלאכי השרת; 1. יש להם כנפים. 2. טסים מסוף העולם ועד סופו. 3. שומעים מאחורי הפרגוד מה שעתיד להיות. ובשלשה דומים לבני אדם; 1. אוכלים ושותים. 2. פרים ורבים. 3. מתים.

עצם המושג של 'שדים' ו'רוחות'; מבואר בשו"ת התעוררות תשובה (ח"א סי' רכ בשיטת רגמ"ה, רש"י ותוס' בכמה מקומות בש"ס כגון תענית כ: חולין קה: קז: ר"ה כח.) שזה אותו דבר. אכן לדעת הספר חסידים; 'שדים' הם בין אדם למלאך, 'רוחות' הן רוחות של המתים, שיצאו מהקברים.

מבואר בגמ' (סנהדרין דף קט.) שהעונש של דור ההפלה היה שנעשו קופים ורוחות ושדים ולילין. ופירש רש"י שדים - יש להם צורת אדם ואוכלין ושותין כבני אדם. רוחין - בלי גוף וצורה. לילין - צורת אדם אלא שיש להם כנפים (נדה כד:). וכתוב בספרים, שבכל אחד מהמזיקים יש הרכב שונה מתוך הד' יסודות.

שיער: מבואר במדרש (רות רבה פרשה ו' סימן א') שרוחות אין להם שער, ומכאן ידע בועז שרות היא אדם ולא רוח. ותמה הרד"ל (רות ו') מהגמ' (עירובין ק:) מגדלת שער כלילית. ועיין במדרש (בראשית רבה תולדות פרשה סה סימן טו) על הפסוק (בראשית כז יא) הֵן עָשׂוּ אָחִי אִישׁ שָׁעַר, גבר שידין דכתיב (ישעיה יג כא) וּשְׁעִירִים יִרְקְדוּ שָׁם.

מנהג ישראל תורה

חור לשדים!?

פתח לשדים: כתוב בספר חסידים (אות תתשמ"ו) ובצוואת רבינו יהודה החסיד (סעיף מ'), לא יסתום אדם חלון ופתח לגמרי, אך יניח נקב קטן, פן יזיקוהו שדים שדרכן לצאת בו, שמא נגזר לשדים, שלא לעבור אלא באותו דרך, ומטריח השדים ממקום אחר, לכן ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר (במדבר כב כה), לעבור במקום הנגזר לה. וכתב בספר מילי דחסידותא לבעל הדעת קדושים, שאם לא פרץ את הפצימים מותר, כי ניכר שאינו סותם את הפתח לעולם. אבל אם הפתח אינו סתום לגמרי, אין בכך כל חשש, כמבואר בדרכי תשובה שהביא בשם מילי דחסידותא.

כל שהוא: דין זה נפסק גם **בבן איש חי** (פרשת פנחס אות יז), ובכף החיים (סימן קט"ז אות קכב), ומשמע בספר שמירת הגוף והנפש (עמוד תרלה) שאין שיעור לקוטר הנקב, ומספיק אפילו עובי מקדח, וכך מנהג העולם. ועיין בשו"ת שבט הלוי (חלק ו סוף סימן קי"א), ובשו"ת שבט הקהתי (חלק ד סוף סימן שכה), שדנו מהו שיעור הנקב. ולא הזכירו חילוק בין ארץ ישראל למקומות אחרים.

ידוע שהסטייפלער זצ"ל והג"ר ישראל יעקב פישר זצ"ל היו מאוד מקפידים על זה, והיו תולים צרות צרורות בסתימת חלון או דלת. הרב פישר היה מורה להכניס צינור גז במקום שהיה החלון והדלת, כך לא ייסתם לגמרי ויחזיק הנקב מעמד היטב ימים רבים.

מסופר על ראשי ישיבה חשובה, שהגיעו לשאול את הגר"ח קנייבסקי שליט"א, מה יעשו שבתקופה האחרונה הבחורים מתבגרים ו'תקועים בשידוכים', וחוששים אולי 'המקום גורם'? השיב הגר"ח, האם סגרו דלת או חלון בבנין הישיבה? למרבה הפלא, האחראים ביררו ואכן סגרו דלת או חלון בבנין הישיבה, כאשר תיקנו ועשו חור, התחילו הבחורים המבוגרים להשתדך בזה אחר זה! (י.ב.).

ולענין סתימת חור של מזגן שהיה קבוע בקיר של הבית, פוסק הג"ר יהודה אריה דינר שליט"א, בשם הגר"ש הלוי וואזנר זצ"ל (שבט הלוי חלק י' סימן קסו אות ג') שמותר לסתום חור כזה, כי מובא בשם החזו"א דכל שאינו דומה ממש לנדון של רבי יהודה החסיד אין לאסור בו, וחור של מזגן אינו דומה להוראת רבי יהודה החסיד שדיבר על חלון או דלת (מים חיים גיליון 321 כי תצא תשע"ז).

אגב; יש נזהרים לא לגור בבית שהיה ריק מאדם במשך שבע שנים, מחשש שהוא הפך מקום משכן, לשדים ומזיקים.

ועיין **קב הישר** (פרק כה) סיפורים מבהילים על כח השדים, שאסור ליהנות מהם או לקחת מהם כלום, שאז יש להם שליטה על המקבל. ❖

3. חלומות

מבואר בזהר (חדש מגילת רות דף לב עמוד א) שיש שידין יהודאין, דכתיב (ישעיהו יד כט) **כִּי מִשְׁרָשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צִפֹּעַ. וַיֵּשׁ שָׂדִים יִשְׁמַעְאֵלִים וְשָׂדִים נּוֹצְרִים.** וכתב בספר מנחת יהודה להמקובל רבי יהודה פתייה זצ"ל הובא בספר פרי חנון (פרשת בראשית) שכל סוגי השדים באים בחלום לאדם ולוחשים באזניו, וההבדל הוא ש'שדים נוכְרָאין' למודי הרע, לוחשים דברים מפחידים להבהילו, וצוחקים עליו שנבהל, ולהינצל מהם יחזור ויקרא קריאת שמע. ואם מתענה או מתקן חלום כזה, ללא שאלת חכם המבחין בין חלום אמת לחלום השדים, יבואו עליו חלומות יותר רעים, כי שמחים שלא יגעו לריק.

ואילו 'שדים יהודאין' (זהר במדבר רג), מתגלים כבעלי זקן ועטרה, בדמות האבות, ונביאים כגון אליהו, ותנאים, ורבנים מפורסמים שנפטרו, וצריך לשאול אותם, אם הם האבות ממש, או

ששמותם כשמות האבות, וכן ישאל לאלהו. אם התשובה לא ברורה הם שדים. הם גם יכולים להראות שמם וכסא הכבוד וכדומה, ונזהרים לא להבהיל את האדם, ואומרים לו ללמוד כל יום זוהר, ותהילים, ותיקון חצות, או שיטבול כמה פעמים, ויחליף בגדיו, ועוד סיגופים ותעניות, עד שמעט מעט נעשה משוגע, ולבסוף גורמים לו חולי הכפייה, רחמנא ליצלן.

ומבואר בגמ' (גיטין דף סח) שאשמדאי מלך השדים עשה מעשים טובים, שיש בהם כדי לזכות לעולם הבא. ולמד במתיבתא דרקיעא. וידוע שאשמדאי הוא שד יהודאי.

4. שושלת השדים

מבואר בגמ' (עירובין יח:) שהשדים התרבו ב-130 שנה שפרש אדם הראשון מחוה. (עיין ביאור הלכה סימן רמ ד"ה אלא בשם המקובלים).

על הפסוק ואחות תובל קין נעמה, כתב בספר פליאה הובא בילקוט ראובני (חלק ג' עמוד תנו) נעמה אם השדים נאצלה מלילית, ובעלה שומדו, והולידו יחד את אשמדאי, ומכיוון שאשמדאי היה הבן הראשון לכן שמוהו מלך השדים.

וכתב הג"ר מנחם מנדל משקלוב זצ"ל (בספרו דרך הקודש על הספר הקדמון ברית מנוחה, עמוד צב) שהמכשפים מונים חמש עשרה דורות מאשמדאי, אך אין בזה נפק"מ כי כולם נקראים על שם הראשון, (א.ה. כמו פרעה שכולם נקראים פרעה, כך אצל השדים).

בספר דברי יצחק (שער השמירה סימן ב' עמוד קסה) שו"ת בעל פה מהמקובל רבי יצחק כדורי זצ"ל, שאלוהו על ענין השדים בזמננו, ואמר שכיום אינם מצויים בארץ ישראל, שאלו אם כן לא יצטרכו להקפיד בארץ ישראל במה שכתב השו"ע בימי בין המצרים לא ללכת בין חמה לצל משום השד קטב מרירי. והשיב שבכל זאת צריך לחוש גם בארץ לפעמים יש קצת שדים ואח"כ הם הולכים. שאלו איפה יש קצת, והשיב בירושלים ליד 'שער שכם'. שאלו מה לעשות אם פוגשים שדים, והשיב יאמר ויהי נועם וכו' יושב בסתר וכו'. יסוד הדברים בספר משנת החלומות שהביא את דברי הרמ"ק שאין שדים בארץ ישראל (ד.כ.).

5. הלכות שדים

דינים רבים בגמ' ובשו"ע, שורשם במציאות הבלתי מעורערת של השדים: בברכות (דף נד:) לא להיכנס לחורבה. חולה, חיה, חתן וכלה, אבל, צריכים שימור מפני קנאת השדים. תלמיד חכם לא יהלך יחידי בלילה, כי השדים מתקנאים בו ביותר (רש"י). לא לדבר בבית הכסא, לא לשתות כוסות יין בזוגות, לא ללכת בין חמה לצל בשעה רביעית, לא לומר שלום לחבירו בלילה, שמא שד הוא והרי אסור להוציא שם שמים על השד, ושלום הוא משמות הקדושים, ובודאי לא להשתחוות שנראה כמשתחוה לשעירים (מגילה ג. סנהדרין מד.). ופירש הערוך לנר (סנהדרין מד. בתוס' ד"ה חיישינן) שביום רואים אם יש לו 'בבואה דבבואה'.

גם בהלכות חציצה בטבילת נדה, מצינו דין שקשור לשדים, כמבואר במדכא בשם ראבי"ה והאגור, ונפסק ברמ"א (שו"ע יורה דעה סימן קצח סעיף ו'), אשה שיש לה שערות קלועות ודבוקות זו בזו, הנעשות בלילה על ידי שד, וסכנה להסירם, אינו חוצץ.

6. האם צריך לחוש בזמננו לשדים!?

יש לדון בזמננו האם כל הדינים של השדים נוהגים גם כיום, ואולי בארץ ישראל שאני כי עמא דבר שבארץ ישראל לא מצוי שדים. והנה מבואר בגמ' (פסחים קיב:) שאביי גזר על השדים, שלא יעברו ביישוב לעולם. ובכל זאת לפעמים נכנסים ליישוב לתפוס את סוסייהם שברחו לתוך העיר. צדיקי אמת תלמידי הבעל שם טוב גירשו את השדים (קובץ בית אהרן וישראל קמג עמוד קסג). ואמר הגרש"ז אויערבאך זצ"ל (הליכות שלמה פרק כ' הערה 49), מעת הריגת ה'גרף פוטוצקי' נחלש כח הסיטרא אחרא, ולא חמור כל כך הסכנה בהליכת ד' אמות לפני נטילת ידים שחרית, אולם למעשה מצד הדין אין להקל.

נחלקו הדעות לגבי זמננו האם יש לחוש לשדים, רוח רעה, וכשפים, יש אומרים שלא נשתנה מזמן חז"ל. ויש אומרים שבזמננו אין עוד שדים רוחות רעות וכשפים. ויש אומרים שבזמננו הם

קיימים אך אינם מרובים כמו בזמן הגמרא, לפי אותם הדעות שיש בזמננו שדים, אף שאינם מצויים, צריך לזהר במשנה תוקף בכל הדינים שהוזכרו מכח מציאות השדים. (שלוש הדעות הובאו באנציקלופדיה הלכתית רפואית ח"ד עמוד 214).

לגבי המבואר בגמ' (פסחים קיא.) שלושה אין ממצעין ולא מתמצעין, ואלו הן: הכלב והדקל והאשה. מחדש בספר בן יהוידע (פסחים קיא) שכל האיסור המפורש בגמ' לאשה לעבור בין שני גברים, או גבר בין שני נשים, זה רק כאשר מצויים שדים ומזיקים, שדרכם להזיק מי שעושה כן. אבל עתה נחלשה הסטרא אחרא ונתמעטו אלו גם כן, ורק לכתחילה טוב לחוש לזהר בזה.

כתב בספר חסידים (רס"א) כל דבר שתופסים אותו בחזקת סכנה אפילו אינו במקום מסוכן, מזיק. ועיין מנחת יצחק (ת"ל ס' ח' אות ז') ובספר שמירת הגוף והנפש במבוא כתב שהג"ר חיים קנייבסקי שליט"א אמר ששאל את החזו"א למה אין נזהרים לעבור בין ב' דקלים כמבואר בגמ' (פסחים ק"ב) והשיב שאביי כבר גירש אותם, ושאל שוב למה יש דברים שנזהרים, והשיב החזו"א מה שהעולם מקפיד יש לזהר. (בין הדקלים' הוא מקום השדים, וכשאינו להם מקום אחר ללכת, הם מזיקים את הפולש לגבולם. ולכן תנאי האיסור; אין ביניהם ד' אמות, אין מחוצה להם אויר, כגון שצמוד לבתים).

הרחבת דברים בדיני השדים, בספר הנפלא פלאות עדוותיך להרב יוסף אריה ב"ר שלמה זלמן לורנץ, בעל 'משנת הגרע"א האיר יוסף', בני ברק תשס"ח סימן יא. ובספר נשמת חיים (מאמר שלישי פרק יב יג) וספר אוצר יד החיים (אות תתסח תתצט).

7. האם מותר לומר "שד".

כידוע יש שמרוב פחד שלא ידבקו בו הכוחות הרעים, אין מזכירים את השם 'שד', אלא אומרים 'שין דלת'. והנה שאלו את הגר"ח קנייבסקי שליט"א (שאלת רב ח"א פרק כ"ב אות י"ג) – האם מותר להוציא בפיו דרך לימודו השמות של שד או לילית ואשמדאי וכו' ואולי דוקא כשקורא מן הכתוב ולא כשמסביר דרך לימודו. תשובה: יש נזהרין".

עוד שאלו את הגר"ח קנייבסקי שליט"א (שאלת רב ח"א פרק כ"ב אות י"ד) – האם מותר לומר 'שד', והייתי בשיעור של הגר"ש אלישיב זצ"ל בגמ' של שיחת שדים (סוכה כח ע"א), והיה אומר כצורתו, (ולא 'שין דלת') אבל שמא זה רק בדרך לימוד או בלשון רבים. תשובה: לא שמעתי שמקפידין".

אגב; הראוני נבואת פלא שנכתב בספר ברכת ישועה (פרק ז' מבעל אברבנאל אשר נפטר בשנת ה'רסח וחזה את אשר יקרה לאחר 430 שנה), חיבור זה כנראה אבד מן העולם אחר השואה, אך ציטוט זה הובא בספר אמרי קודש (עמוד פג) ביומן מאחד מניצולי השואה, וכן

עמוד מס 19 מגילת ההריגה: אפרתי, שמעון <<שאלות ותשובות; תולדות עם ישראל>> (1) [9] הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

בספר **אודים מאש** (דף יב) להג"ר שמשון אפרתי זצ"ל מניצולי השואה ורב בעיר וורשה, שמצא כתב זה בתוך טלית ספוגה בדם של אחיו הקדוש רבי יצחק צבי אפרתי הי"ד - מצו"ב הנוסח.

הערות מבני החבורה

8. היטלר = שד!

בדרשת הרב מפוניבז' זצ"ל (בחנוכת ישיבת 'אמרי אמת' ברחוב רבי טרפון בבני ברק י"ט אייר תשכ"ו) אמר, שבשואה הנוראה הגיע זמן האיום של 'לכלותם' שכמעט כבר התגשם, כאשר עמדו עלינו כל העמים לכלותנו, "והתופעה ששמה היטלר ימח שמו, אינה מחזיונות פשוטים כל עיקר, האויב הנאצי הנורא הזה, נורא מכל נורא, אפשר הוא שד, אפשר שהוא אשמדאי בכבודו ובעצמו, ועל כל פנים לא קם עוד כמוהו, מיום ברוא אלקים אדם על הארץ" (הרב אהרן סורסקי בספרו הרב מפוניבז' חלק ג' עמוד ריב).

בספר **קדושת האדם** (עמוד נז) כותב ששמע מתלמיד **חכם גדול** שהיה בגיא התופת, שאמר בשם **כ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא** זיע"א שאמר בזמנו, שיבדקו איך נראים הרגליים של אותו עמלקי צורר היהודים שר"י היטלר ימח"ו, כי הוא סבר שהיטלר היה שד.

שמעתי בשם הג"ר נתן מאיר וכטפויגל זצ"ל משגיח דישיבת ליקווד שאמר שהיטלר היה שד. (ועיין במאמר מאת הג"ר ראובן הכסטר שליט"א).

כתוב (ישעיהו כד, יב) וְשֹׂאִיָּה יָכַת שָׁעָרָא: ופירש רש"י את דרשת הגמ' (ב"ק כא. ורש"י שם) שד ששמו שאיה מכתת שער בית שאין בני אדם דרין בו והלכך זה שעמד בו ההנהו. וכתב בספר **שה לבית** (עמוד תעג) ושאייה ראשי תיבות א'דולף ה'יטלר י'מח ש'מו ו'זכרו, שהוא שם שד. ועיין שם עוד ראשי תיבות וגמטריות מדהימות.

ויש להוסיף, ההכרח לומר שהוא שד, הוא ליישב את סיפור ההצלחה של היטלר שלא היה לזה הגיון, ומוכח שהיה לו כח של שד. ואין זה קושיא איך לא הבחינו סובביו שמדובר בשד, שכך מצינו באשמדאי שמשל בכיפה תחת שלמה המלך, ולא התברר הדבר עד שהגיע שלמה (גיטין דף סח:). ואין להקשות ממה שהכירו את היטלר מקדמת דנא, דמעיכרא היטלר היה איש בן תמותה ממש, אבל באיזה זמן נתחלף בשד שבא בדמות היטלר, וממש כמו שהיה אצל אשמדאי שהחליף את שלמה ועמד במלכות בדמות שלמה. וכמפורש **במהרש"א** (חידושי אגדות גיטין סח:) דודאי כל אותן השנים שחזר שלמה על הפתחים ארבע מאות פרסה היה האשמדאי משתמש בעבדי שלמה ולא היו מרגישים בו.

בספר **מנות אהרן** על מגילת אסתר (עמוד שלח) כותב שעשרת עוזריו של היטלר ימח שמו, היו גלגול של עשרת בני המן, ונתלו ביום אחד, והמן בא בגילגול בהיטלר ימח שמו עצמו, ולכן היטלר נעלם, ולא ידוע מה קרה עימו, ויש אומרים שהיה שד, ונעלם ונתבטלה קליפתו, וזו היא מיתתו, ולכן היטלר נעלם לפני שנהרגו עשרת עוזריו, וגם שמעתי מפי **מגידי אמת**, שהיטלר מעולם לא הסיר את נעליו ומגפיו, שהיה פוחד שמא יראו את כפות רגליו, וכנודע שהשדים כפות רגליהם כרגלי התרנגולים (ברכות ו).

אחד מניצולי השואה הרב **ישראל הלוי קנר** זצ"ל מאנטווערפן, במכתב חיזוק לחבירו, מכנה את היטלר **'שד הצהוב'**, 'המזיק הנורא', 'הבליעל', 'ימח שמו', 'הרשע', אשר התעיב השחית והרשיע מכל אשר לפניו (קובץ קול התורה נו עמוד קטז).

9. היטלר = בן אדם...

כאשר ניסו לומר להגראי"ל שטיינמן שליט"א, כי יש שאמרו שהצורר הנאצי היטלר ימח שמו היה שד. הוא הגיב בביטול בתקיפות, "אנו יודעים מי היה אבא שלו, והיכן נולד. הוא היה רוצח ומשוגע בנפשו" (מאחורי הפרגוד עמוד 274).

יש מפקפקים, מהיכי תיתי שהיטלר היה שד, וכי ראו בו כוחות מיוחדים שטס ממקום למקום כמו שמבואר בגמ' על שדים, הן אמנם ניצל ממספר ניסיונות התנקשות בחייו, אך לא היה זה מעל

לטבע האנושי. בכל דור ודור קמו רשעים אכזריים לכלותינו (לבן הארמי, פרעה, נבוכדנצר, נבוזראדן רב הטבחים, טיטוס, המן ועוד), ולא שמענו שמדובר בשדים, ומה ההכרח להמציא שהיטלר היה שד. חבל מאוד להכחיש שואה איומה שנעשתה ברוב רשעות בני אדם וחלאת האנושות, ולתלותו בידי כוחות עלומים ונסתרים (י.ז.ו.). הרי הצורך היטלר ימ"ש נבחר בגרמניה בבחירות דמוקרטיות, ואומות העולם מסביב שיתפו פעולה עם החיה הנאצית. 'סיפור ההצלחה' של 'הרייך השלישי' היה לו תקדים, נפוליאון כבש כמעט את כל העולם ונפל בקרב האחרון, וגם נבוכדנצר היה רשע מרושע מושל בכיפה.

ועוד, שמפורסם בכל העולם התמונות של היטלר כשהוא ילד קטן, וכשגדל, ודמותו דמות אדם. בין השאר טיפל בו גם רופא יהודי, כאשר עלה לשלטון היו לרודן מכרים אנשי צבא וממשל, וכי הוריו, חבריו, רופאיו, ומכריו, לא ראו מעולם בעשרות שנות חייו שיש להיטלר רגלים כמו תרנגול???

בשיחה עם אחד מחוקרי מרכז 'יד ושם', הוא קובע, מבחינת ההיסטוריונים אין צד שהיטלר היה שד, בכל מאמרי הביורפיה של היטלר לא מוזכר מציאות זו, קורות חייו ידועים מלידתו עד מותו וברור מי אביו ומי אמו.

סיכום הגיליון:

10. דינים העולים

השדים דומים למלאכי השרת בשלשה דברים. 1. יש להם כנפים. 2. טסים מסוף העולם ועד סופו. 3. שומעים מאחורי הפרגוד מה שעתיד להיות. ודומים לבני אדם בשלשה דברים. 1. אוכלים ושותים. 2. פרים ורבים. 3. מתים. יש הרבה דינים מכח מציאות השדים, ועל האדם ליזהר בהם.

שדים ורוחות; יש אומרים שזה אותו דבר. ויש אומרים שדים הם בין אדם למלאך, רוחות הן רוחות של המתים שיצאו מהקברים.

שדים רוח רעה וכשפים – בזמננו יש אומרים שלא נשתנה מזמן חז"ל. ויש אומרים שבזמננו אין עוד שדים רוחות רעות וכשפים. ויש אומרים שבזמננו אינם מרובים כמו בזמן הגמרא.

אין לסגור דלת או חלון בקביעות מחמת סכנת השדים. מספיק להשאיר כמלא מקדח. אם סוגר באופן זמני מותר.

מצד הדין מותר לומר שד, ויש נזהרין שלא להזכיר את שמו אלא לומר שי"ן דל"ת. ❖

'עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

הנושא לשבוע הבא:

שימוש ברפואות הגמ' – גיטין דף סח:

אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפו"ש, לישועה, וכדומה!

ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'. וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

ניתן להשיג

חברת

תמים תהיה

(גיליונות 126-124)

המחיר 2 שקל

לעילוי נשמת האשה
הצדקנית חנה רוזנברגר
ע"ה בת יבדלחט"א
הרה"ח רבי אברהם
אביש שליט"א
נלב"ע בדמי ימיה כז אב
תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

